

สถานการณ์ระบบข้อมูลสุขภาพ

ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 ข้อ 5 มีระบบสารสนเทศที่เหมาะสมกับการจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิและข้อมูลด้านสุขภาพ⁽¹⁾ และในหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) พ.ศ. 2564 ได้ระบุหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ในข้อ 3.2.1 ในการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิขององค์การบริหารส่วนจังหวัด⁽²⁾ อย่างไรก็ตาม หลังจากที่มีการถ่ายโอนฯ ในปีงบประมาณ 2566 พบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลสุขภาพ ดังนี้

การดำเนินงานด้านสาธารณสุขของ รพ.สต.

ก่อนการถ่ายโอน

จัดส่งรายงานและดำเนินการร่วมกับหน่วยบริการประจำ (Contracting Unit for Primary care, CUP) บริบทของพื้นที่ในการส่งข้อมูล

หลังการถ่ายโอน

การส่งรายงานให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) มีการดำเนินการลดลงหรือไม่ดำเนินการ เช่น บาง รพ.สต. ถ่ายโอน มีการส่งรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 ให้แก่ สสจ. สำช้าไม่ทันเวลาหรือไม่ส่งรายงาน⁽³⁾

ระบบการบันทึกข้อมูล

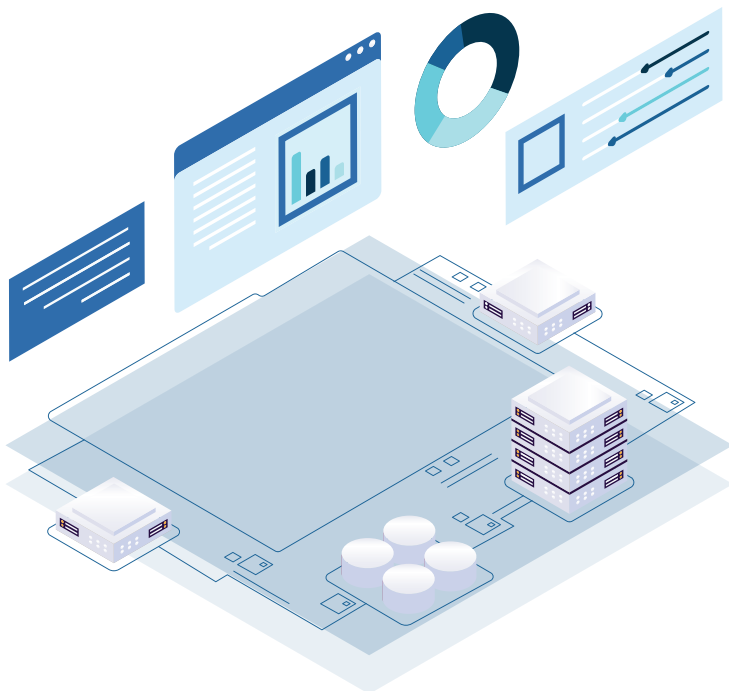
ก่อนการถ่ายโอน

- มีการใช้โปรแกรมบันทึกข้อมูลที่หลากหลาย เช่น HOSxP ใน sw.ชุมชนsw.สต. และ JHCIS ใน sw.สต.เป็นต้น⁽⁴⁾
- ข้อมูลการให้บริการของสถานบริการ มีการส่งเข้าสู่ระบบ Health Data Center (HDC) ของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อติดตามตัวชีวิตของสถานพยาบาล โดยเฉพาะสถานพยาบาลในกำกับของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และระบบข้อมูลบริการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยเฉพาะบริการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค (Promotion and Prevention: PP)

หลังการถ่ายโอน

- โปรแกรมบันทึกข้อมูลยังมีการดำเนินการเช่นเดิม
- การส่งข้อมูลบริการตามตัวชีวิตของกระทรวงสาธารณสุขของ sw.สต. ถ่ายโอนมีการดำเนินการแตกต่างกัน บางพื้นที่ไม่ส่งข้อมูล บางพื้นที่ส่งรายงานตัวชีวิตไม่ครบถ้วน บางพื้นที่ส่งข้อมูลครบถ้วนเช่นเดียวกับก่อนถ่ายโอน⁽⁴⁾
- อบจ. ยืนยันให้ sw.สต. ถ่ายโอน ดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบ e-claim ของสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เช่นเดียวกับก่อนการถ่ายโอน sw.สต. บางแห่งมีข้อกังวล เนื่องจากเดิม sw.สต. ไม่ได้รับผิดชอบในการบันทึกข้อมูลเอง แต่เป็นบุคลากรของ CUP เป็นผู้ดำเนินการ⁽⁵⁾
- บาง อบจ. จะพัฒนาระบบสารสนเทศของตนเองให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลอื่นของ สร. สปสช. และหน่วยงานอื่น เพื่อใช้ตรวจสอบและกา รันตีคุณภาพการให้บริการ⁽⁵⁾

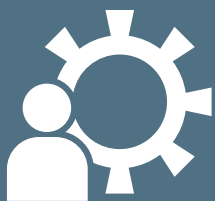

*พื้นที่ศึกษา จังหวัดระยอง เลย ระนอง รั้อยเอ็ด หนองบัวสำกู สุราษฎร์ธานี เชียงราย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เสนอต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ควรเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพร่วมกับ สสจ. และหน่วยบริการในพื้นที่ โดยควรเป็นระบบฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับบริบทสภาพพื้นที่ของจังหวัด และอาศัยเทคโนโลยีข้อมูลและวิทยาการข้อมูล (Data Technology and Data Science) เชื่อมโยงฐานข้อมูลของ อบจ. กับ สสจ. และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล⁽⁶⁾

เสนอต่อคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.)

ควรวางแผนด้านสุขภาพให้กับชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และวางแผนงานในการดูแลสุขภาพของตนเองและชุมชน และควรกำหนดนโยบายหรือกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการกำหนดและวางแผนการจัดการระบบยา เวชภัณฑ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ให้กับ รพ.สต. ที่ถ่ายโอนไปยัง อบจ.⁽⁷⁾

เกี่ยวกับวิธีการจัดทำ policy brief

การจัดทำ policy brief นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสถานการณ์การถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ รพ.สต. ให้แก่ อบจ. ในช่วงปี พ.ศ. 2565 - 2566 โดยใช้การรวบรวมข้อมูล จากการทบทวนวรรณกรรมผลการศึกษารองการวิจัยที่ได้รับงบประมาณจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ในปี พ.ศ. 2565-2566 ที่ดำเนินการสำเร็จก่อนเดือนธันวาคม 2566 จำนวน 17 โครงการ และข้อเสนอแนะจากกลไกการติดตามสถานการณ์การถ่ายโอนภารกิจฯ ที่ใช้ชื่อว่าหน่วยประมวลสถานการณ์ระบบสุขภาพ (Health System Intelligent Unit, HSIU) ผ่านการประชุม HSIU ที่มีสมาชิกในคณะทำงานเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจฯ จากหน่วยงานในภาคส่วนด้านสุขภาพ และภาคส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลที่ได้รับจะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยเลือกหัวข้อนำเสนอจากประเด็นสำคัญโดยใช้กรอบแนวคิด 6 เสาหลักของระบบสุขภาพขององค์การอนามัยโลกและเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในช่วงเปลี่ยนผ่าน โครงสร้างเนื้อหาใน policy brief ชุดนี้มีทั้งหมด 10 ชั้น เนื้อหาแสดงสถานการณ์การถ่ายโอนภารกิจฯ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเอกสารอ้างอิง โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจฯ

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงสาธารณสุข. ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 ราชกิจจานุเบกษา, 7 พฤศจิกายน 2562.
2. สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. แนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี; 2564.
3. จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์, นกชา สิงห์วีรธรรม, มโน มณีฉาย, ดาวรุ่ง คำวงศ์, นิตยธิดา ภัทรธีรกุล, สุพิศตรา แสนสาย และคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ์การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนภายหลังการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 : ระยะที่ 1 การประเมินสัญญาณเตือนของผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการศึกษาข้อมูลย้อนหลังและการจัดทำกรณีศึกษา. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2566.
4. เบญจวรรณ ถนอมชยรัช, ศิริวรรณ ชูกำเนิด, เจษฎากร โนนินทร์, นิธิรา สิลละฮ์กุล, รัชยานภิก รัชตะวรรณ, บุญประจักษ์ จินทรวิญ และคณะ. การบริหารจัดการกำลังคนของสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กรณีถ่ายโอนให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้กลไกพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2566.
5. อิชกรณ์ วงศ์ปรีดี, รัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, กิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์การพัฒนาตัวแบบระบบสุขภาพปฐมภูมิขององค์การบริหารส่วนจังหวัด:กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2566.
6. รัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, โทแมนทร์ ทิวทอง, อนุวัตร แก้วเชียงใหม่, ทองดี มุ่งดี, บัณฑิต ตั้งเจริญดี, ภัชร์จิรสม รัชเมษรัตน์. โครงการพัฒนาตัวแบบระบบสุขภาพปฐมภูมิขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและแนวทางการขับเคลื่อนการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีและองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2565.
7. สกล สินธุพรหม, ธีรเดช นรัตถกริษา, อาทิน คำขาว, สุกัญญา พงศ์ประภาอำไพ. การพัฒนารูปแบบการให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิสำหรับผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2566.

ผู้เขียน

ภัทรจิราพร
สุไอสก

สมรนึก
ไซติช่วงวัตรชัย

ศศิวิมล
อ่อนทอง

ศรทนี
อนศรี

บิณันท์
ปานะพงศ์

ธนิษฐ์
พัฒนศิริ

จัดทำโดย มูลนิธิเพื่อการพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) ภายใต้โครงการ “หน่วยประมวลสถานการณ์ระบบสุขภาพ: กรณีการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด” ปีงบประมาณ 2566 ได้รับงบประมาณจาก สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

ติดต่อ

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)
88/20 ซอย สาธารณสุข 6 ตำบลบางเขน อำเภอเมืองนนทบุรี นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : (0) 2590-2366-7
โทรสาร : (0) 2590-2385
อีเมล : ihpp_thailand@ihpp.thaigov.net